

**İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN HALK KÜLTÜRÜ DERSİ
UYGULAMALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ*****THE OPINIONS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS ABOUT THE
FOLKLORE COURSE APPLICATIONS**

*Turhan ÇETİN**
Fitnat GÜRGİL****

Özet:

Bu araştırma, ilköğretim 6, 7, 8. sınıflarda seçmeli olarak okutulan halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin öğrencilerin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmanın halk kültürü dersine yönelik öğrenci görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması, halk kültürü programının geliştirilmesi sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Betimsel yöntemle gerçekleştirilen araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formuyla elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmış ve alt problemlerin çözümlenmesinde frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ($\bar{x}$), t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testleri uygulanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre ilköğretim öğrencilerin halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet, tatillerini geçirdikleri yer ve Türkçe dersi akademik başarı değişkenine göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yine öğrencilerin halk kültürü dersine ilişkin görüşlerinin öğrenim gördükleri okulun bağlı olduğu ilçeye, en fazla tercih ettikleri oyun türleri ile büyükanne ve büyükbaba ile birlikte yaşamalarına göre değişmediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Halk Kültürü, Sosyal Bilgiler, Halk Kültürü Programı

Abstract:

This study was carried out to determine the opinions of 6th, 7th and 8th year students about the folklore course activities electively given in the primary education. This study is expected to contribute to development of the course by comparing the opinions of the students according to various parameters. The data of the study, carried out by the descriptive method, were collected by the survey forms developed by the researcher. The results obtained were evaluated by the use of SPSS statistical software and the solution of the sub-problems was carried out by the use of frequency (f), percentile(%), arithmetic mean ($\bar{x}$), t-test and one way variance

* Bu çalışma, "İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında Halk Kültürünün Yeri: İlköğretim Öğrencilerinin Halk Kültürü Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi – Ankara turhan@gazi.edu.tr

*** Arş. Gör., Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi – Bartın fitnatgl@yahoo.com

analysis (ANOVA). It was found that the opinions of the primary education students showed a meaningful variation according to gender, the place they spent their holiday and their academic success in Turkish course. It was also found that the opinions of the student did not show a significant change on the town in which their school is located, the games they most preferred and whether they were living with grandmother or the grandfather.

Key words: Folklore, Social Studies, Folklore Culture Program.

Giriş

Küreselleşme olgusu ile önemi daha da artan ‘kültür eğitimi’ konusu, son yıllarda pek çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de etkili olmaktadır. Özellikle Batılı ülkelerdeki gelişmelere bakıldığında Türkiye’deki gelişmelerin oldukça yeni olduğu söylenebilir.

Birçok platformda maddi ve manevi kültür ürünlerinin korunması ve yaşatılması konusunda önemli adımlar atan Birleşmiş Milletler, 2003 yılında somut olmayan kültür ürünlerinin korunması, yaşatılması ve yeni nesillere aktarılması konusunda bir sözleşme ortaya koymuştur (UNESCO, 2003; MEB, 2007b). Ülkemizde, 2006 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin de onayı ile somut olmayan kültür ürünlerinin korunmasına yönelik en ciddi adımlardan biri atılmıştır.

Bu sözleşme doğrultusunda, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu, 2007 yılında ilköğretim 6., 7. ve 8. sınıflar için seçmeli halk kültürü dersi konulmasını kararlaştırmıştır (Kutlu, 2009). Güçlü kültürlerin zayıf kültürleri yok etmeye çalıştığı yirmi birinci yüzyılda, öğrencilerin kendi kültürlerini tanıması, koruyup gelecek nesillere aktarmasında halk kültürü dersi önemli bir açığı kapatacağı düşünülmektedir.

Sözleşmenin bir başka önemli noktası da tüm bu nitelikler gerçekleştirildikten sonra, kitle iletişim araçları vasıtasıyla okul dışında da somut olmayan kültürel miras konularına yer verilmesi ve kültürel mirasın yeniden değer kazanmasını amaçlanmaktadır.

Halk kültürü öğretim programı ile kısa vadede öğrencilerin; halkın değer yargıları, hayatı, dünyayı algılayış biçimi, belli olaylar karşısındaki tavır, tutum ve tepkileri konularında bilgi sahibi olmaları, uzun vadede ise dünya genelinde gözlenen ekonomik, politik ve kültürel gelişmelerin yeni bir küresel uygarlığın oluşumunu sağladığı gerçeğinden hareketle bu durum karşısında kendi kültürlerini tanımaları, tanıtmaları ve korumaları amaçlanmaktadır (MEB, 2007b, s. 7).

Türk halk kültürü birçok değişime rağmen hâlâ özgünlüğünü, zenginliğini ve çeşitliliğini korumaktadır. Bu niteliklerini sürdürebilmesi

genç kuşaklara aktarabilmesine bağlıdır. Halk kültürü dersi de Türk halk kültürünün genç kuşaklara aktarılmasına büyük katkı sağlayacaktır (MEB, 2007b, s. 9; Ünal, 2012).

2005 yılında ilköğretim programları yenilenmiştir ve bu doğrultuda halk kültürü dersi öğretim programları da yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde, etkinlik merkezli, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantısını ve bireysel farklılıklarını dikkate alan, çevresiyle etkileşimine olanak sağlayan, öğrencilerde araştırma, sorgulama, empati kurma gibi birtakım becerileri kazandırmayı amaçlayan yeni bir anlayışla hazırlanmıştır.

İlköğretim kademesi için oldukça yeni olan halk kültürü dersine ilişkin öğrenci görüşlerinin alınması ve çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması halk kültürü programının geliştirilmesi sürecine katkı sağlayacaktır. Araştırma bu açıdan önem taşımaktadır.

Problem Cümlesi

İlköğretim öğrencilerinin “halk kültürü” dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri nelerdir? sorusuna yanıt aranacaktır.

Alt Problemler

1. İlköğretim öğrencilerinin halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı düzeyde bir fark var mı?

2. İlköğretim öğrencilerinin halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde bir fark var mı?

3. İlköğretim öğrencilerinin halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında öğrenim gördükleri okulun bulunduğu ilçe değişkenine göre anlamlı düzeyde bir fark var mı?

4. İlköğretim öğrencilerinin halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında oynamaktan en fazla hoşlandıkları oyun değişkenine göre anlamlı düzeyde bir fark var mı?

5. İlköğretim öğrencilerinin halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında aile büyükleri ile birlikte yaşama değişkenine göre anlamlı düzeyde bir fark var mı?

6. İlköğretim öğrencilerinin halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında tatil yeri değişkenine göre anlamlı düzeyde bir fark var mı?

7. İlköğretim öğrencilerinin halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında Türkçe dersi akademik başarı değişkenine göre anlamlı düzeyde bir fark var mı?

1. Yöntem

Bu araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama modelleri geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2005, s. 77). Bu model çerçevesinde, ilköğretim öğrencilerinin ‘Halk Kültürü’ dersine ilişkin görüşleri betimlenmeye çalışılmıştır.

1.1. Çalışma Grubu

Araştırmada; Ankara ili Çankaya, Keçiören ve Mamak ilçelerinde “Halk Kültürü” seçmeli dersinin okutulduğu Çankaya İlköğretim Okulu, Anıttepe İlköğretim Okulu, Ergenekon İlköğretim Okulu, Oğuz Kaan İlköğretim Okulu, Şair Nedim İlköğretim Okulu ve Hacı Mustafa Tarman İlköğretim Okul’unda 7. ve 8. sınıflarda öğrenim gören 600 öğrenci çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Çalışma grubu belirlenirken öğrencilerin seçmeli halk kültürü dersi almaları ve okulların bulunduğu ilçelerin sosyo-ekonomik durumu dikkate alınmıştır. Okulların bulunduğu sosyo-ekonomik durum üst, orta ve alt gruplar şeklinde incelenmiştir. Araştırmada, Çankaya ilçesindeki okullar üst sosyo-ekonomik grubu, Keçiören ilçesindeki okullar orta sosyo-ekonomik grubu, Mamak ilçesindeki okullar ise alt sosyo-ekonomik grubu oluşturmaktadır.

1.2. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı (Gürgil, 2011) tarafından oluşturulan 3’lü likert tipinde ölçek geliştirilmiştir. Bu bağlamda anketle ilgili kapsam belirlenmiş ve konu ile ilgili literatür taranarak anket hazırlanmıştır. Daha sonra uzman görüşlerine başvurulmuştur. Anket ile ilgili uzman görüşleri alındıktan sonra anketin pilot uygulaması yapılmıştır. Anketin pilot uygulaması Ankara ili Çankaya merkez ilçesinde yer alan Maltepe İlköğretim Okulu’nda 100 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama sonucu elde edilen verilerin, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Anketin pilot uygulamasının ardından 35 olan madde sayısı, madde toplam korelasyonu 0,30’un altında olan 8 madde elenerek 27 maddeye indirilmiştir. Böylece 27 maddeden oluşan anket, esas uygulama için son şeklini almıştır.

Hazırlanan anket, iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde yer alan kişisel bilgi formu, araştırmanın alt problemlerine veri toplamak amacıyla 7 bağımsız değişkenden oluşturulmuştur. Anketin ikinci bölümü, ilköğretim öğrencilerinin halk kültürü dersi yaklaşımına ilişkin görüşlerini almak amacıyla 3’lü likert dereceleme ölçeğinde hazırlanmıştır.

1.3. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın alt problemlerinin çözümlenmesinde frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$), t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testleri uygulanmıştır.

2. Bulgular ve Yorum

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri okullara ve cinsiyete göre dağılımlarına ilişkin bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okullara ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Bulunduğu İlçe	Okulun Adı	Kız		Erkek		Toplam	
		f	%	f	%	f	%
Çankaya	Çankaya İlköğretim Okulu	25	47,2	28	52,8	53	8,84
	Anıttepe İlköğretim Okulu	75	50,6	73	49,3	148	24,67
Keçiören	Hacı Mustafa Tarman İlköğretim Okulu	95	47,5	105	52,5	200	33,33
Mamak	Ergenekon İlköğretim Okulu	28	56	22	44	50	8,33
	Oğuz Kaan İlköğretim Okulu	22	42,3	30	57,6	52	8,66
	Şair Nedim İlköğretim Okulu	56	57,7	41	42,2	97	16,17
	Toplam	301		299		600	100,0

Tablo 1’de öğrencilerin cinsiyetleri ve öğrenim gördükleri okulların buldukları ilçelere göre dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların 201’i Çankaya, 200’ü Keçiören ve 199’u da Mamak ilçesinde öğrenim görmektedir. Buna göre araştırmaya Çankaya ilçesinden katılan toplam 201 öğrencinin 100’ünü kız, 101’ini de erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya Keçiören ilçesinden katılan 200 öğrencinin 95’ini kız, 105’ini de erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya Mamak ilçesinden katılan 199 öğrencinin ise 106’sını kız öğrenciler, 93’ünü de erkek öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmanın birinci alt probleminin analizinde, ilköğretim öğrencilerinin seçmeli olarak okuduğu halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin tutumları araştırılmıştır. Analiz sonuçları tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 2. İlköğretim Öğrencilerinin Halk Kültürü Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Anket Maddeleri	Katılmıyorum		Fikrim Yok		Katılıyorum		$\bar{X}$
	f	%	f	%	f	%	
1. Doğumla beraber gerçekleştirilen uygulamaları öğrendim.	69	11,5	221	36,8	310	51,7	2,40
2. Ad verilirken belirleyici olan etmenleri açıklarım.	46	7,7	184	30,7	370	61,7	2,54
3. Evlenme biçimleri, aşamaları ve ilgili uygulamalar hakkında bilgi veririm.	63	10,5	148	24,7	389	64,8	2,54
4. Halkın giyim kuşamında kullanılan süs öğelerinin, motiflerin ve renklerin anlamlarını açıklarım.	104	17,3	229	38,2	267	44,5	2,27
5. Çevremde kullanılan bilmece ve tekerlemelerin kültür içindeki yerini ve önemini açıklarım.	58	9,7	176	29,3	366	61,0	2,51
6. Masal anlatma geleneği hakkında bilgi veririm.	56	9,3	169	28,2	374	62,3	2,56
7. Türk mutfağının yaygın örneklerini sıralarım.	40	6,7	154	25,7	406	67,7	2,61
8. Sofra adabı ve yemek yeme alışkanlıklarının geçmişten günümüze durumunu karşılaştırırım.	29	4,8	84	14,0	487	81,2	2,76
9. Özel gün yemekleri ve ikram geleneği hakkında bilgi veririm.	41	6,8	118	19,7	441	73,5	2,67
10. Oyunun işlevlerini ve yaşadığı yerini bilirim.	61	10,2	122	20,3	416	69,3	2,64
11. Geleneksel çocuk oyun ve oyuncaklarını kendi oyun ve oyuncaklarım ile karşılaştırırım.	110	18,3	141	23,5	349	58,2	2,40
12. Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesinin yerini ve önemini açıklarım.	141	23,5	305	50,8	152	25,3	2,12
13. Küreselleşme sürecinde yerel ve kültürel zenginliklerin yerini ve önemini söylerim.	79	13,2	179	29,8	341	56,8	2,45
14. Halk kültürünün geçmişteki durumunun öğrenilmesinde ve geleceğe aktarılmasında yazılı kaynakların yeri ve önemi hakkında bilgi veririm.	86	14,3	173	28,8	341	56,8	2,43
15. Bayram ve kutlamalardaki uygulamalara yaşadığım çevreden örnekler vererek bunların farklı ve benzer noktalarını karşılaştırırım.	44	7,3	96	16,0	460	76,7	2,69
16. Bayram ve kutlamaların halk kültürünün aktarılmasındaki yeri ve önemini açıklarım.	34	5,7	126	21,0	440	73,3	2,68
17. El sanatlarının halkın ihtiyaçlarından doğduğunu, halkın zevk ve yaratıcılığını yansıttığını ifade ederim.	56	9,3	146	24,3	398	66,3	2,57
18. El sanatları ile ilgili geleneksel meslekleri bilirim.	50	8,3	162	27,0	387	64,5	2,61
19. Yaşadığım çevrede var olan el sanatları hakkında bilgi veririm.	75	12,5	182	30,3	343	57,2	2,45
20. Genel ve bölgesel nitelikli	87	14,5	174	29,0	339	56,5	2,42

fikraları değerlendiririm.							
21. Kültürel iletişim ögesi olan fikranın eğitici, öğretici ve eğlendirici özellikleri hakkında bilgi veririm.	62	10,3	151	25,2	387	64,5	2,54
22. Günümüzdeki halk hekimliği uygulamalarını araştırıp halk hekimliğinin kültür içindeki yerini tartışırım.	96	16,0	216	36,0	288	48,0	2,32
23. Halk müziğinin yörelere göre çeşitlilik gösterdiğini örneklerle açıklarım.	62	10,3	150	25,0	388	64,7	2,54
24. Türk halk müziği alanındaki ürünleri ve halk müziği ile ilgili çalgıları bilirim.	64	10,7	161	26,8	375	62,5	2,52
25. Halk oyunlarının, içinde olduğu coğrafya, iklim, sosyo-kültürel ve ekonomik yaşam ile ilişkisini açıklarım.	84	14,0	206	34,3	310	51,7	2,38
26. Yaşadığım yerdeki halk oyunlarından örnekler veririm.	47	7,8	135	22,5	418	69,7	2,62
27. Kültür turizminde yararlanılan halk kültürü ürünleri hakkında bilgi veririm.	82	13,7	194	32,3	324	54,0	2,40

Araştırmanın bu boyutunda ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin seçmeli olarak okutulan “Halk Kültürü Dersi” uygulamalarına ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Halk kültürü dersinin kazanımlarından oluşturulan anket maddelerine öğrencilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde aritmetik ortalamaların 2,12 ile 2,76 arasında değiştiği görülmektedir (Tablo 2). Ankette 8. madde olarak yer alan “Sofra adabı ve yemek yeme alışkanlıklarının geçmişten günümüze durumunu karşılaştırırım” ifadesine ilişkin olarak öğrencilerin %81,2’si ‘Katılıyorum’, %14,0’ü ‘Fikrim Yok’ ve %4,8’i ‘Katılmıyorum’ seçeneklerini işaretlemiştir. İfadeye ilişkin genel ortalama 2,76 olup, bu bulgu öğrencilerin ‘Sofra adabı ve yemek yeme alışkanlıklarının geçmişten günümüze durumunu karşılaştırırım’ ifadesine katıldıkları şeklinde yorumlanabilir. Ankette 12. madde olarak yer alan “Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesinin yerini ve önemini açıklarım” ifadesine ilişkin olarak ise öğrencilerin %23,5’i ‘Katılmıyorum’, %50,8’i ‘Fikrim Yok’ ve %25,3’ü ise ‘Katılıyorum’ seçeneklerini işaretlemiştir. İfadeye ilişkin genel ortalama 2,12 olup, bu bulgu öğrencilerin ‘Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesinin yerini ve önemini açıklarım’ ifadesine ilişkin fikirlerinde kararsız oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmanın ikinci alt probleminin analizinde ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin seçmeli olarak okutulan halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçları tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 3. İlköğretim Öğrencilerinin Halk Kültürü Dersinin Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığı İçin t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	T	p
Kız	301	69,06	8,83	3,773	,00
Erkek	299	66,23	9,52		

Tablo 3'teki t-testi sonuçlarına göre; ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin seçmeli olarak okutulan halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(598)}=3,773$; $p<,05$]. Buna göre kız öğrencilerin halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri ortalaması ($\bar{x}=69,06$) iken erkek öğrencilerin halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri ortalaması ($\bar{x}=66,23$) olmuştur. Aradaki sayısal fark kız öğrenciler lehine anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla kız öğrencilerin halk kültürü dersine bakış açıları, erkek öğrencilerin halk kültürü dersine bakış açılarından daha olumlu bulunmuştur. Bu bulgu, kız öğrencilerin kendi kültürlerini daha yakından tanıma ve kültür miraslarının korunması konusunda erkek öğrencilere göre daha istekli oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmanın üçüncü alt probleminin analizinde ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin seçmeli olarak okutulan halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşlerinin öğrenim gördükleri okulun bulunduğu ilçe değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçları tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. İlköğretim Öğrencilerinin Halk Kültürü Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Okulun Bulunduğu İlçe Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Değişken					n	$\bar{X}$	S
İlçe Türü	(1) Çankaya				201	67,34	9,181
	(2) Keçiören				200	67,30	9,421
	(3) Mamak				199	68,32	9,255
	Toplam				600	67,65	9,282
	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO		F	p
	Gruplar Arası	133,163	2	66,581		,772	,46
	Gruplar İçi	51484,731	597	86,239			
	Toplam	51617,893	599				

Tablo 4'teki analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri öğrenim gördükleri okulun bağlı bulunduğu

ilçe değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$F_{(2-597)} = ,772$; $p > ,05$]. Bu bulgu, öğrencilerin halk kültürü dersindeki uygulamalara ilişkin görüşlerinin ilçe düzeyine göre değişmediğini göstermektedir.

Araştırmanın dördüncü alt probleminin analizinde ilköğretim öğrencilerinin seçmeli olarak okutulan halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşlerinin oynadıkları oyun değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçları tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. İlköğretim Öğrencilerinin Halk Kültürü Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Oynadıkları Oyun Değişkenine Göre Farklılığı İçin t-testi Sonuçları

Oyun Türü	N	$\bar{X}$	S	t	p
Bilgisayar Oyunu	392	67,25	9,56	-1,462	,14
Diğer Oyunlar	208	68,41	8,70		

Tablo 5'teki t-testi sonuçlarına göre; ilköğretim öğrencilerinin halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri oynadıkları oyunların türüne göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(598)} = -1,462$; $p > ,05$]. Buna göre bilgisayar oyunu oynayan öğrencilerin halk kültürü dersindeki uygulamalara ilişkin görüşleri ortalaması ($\bar{x} = 67,25$), diğer oyunları oynayan öğrencilerin halk kültürü dersindeki uygulamalara ilişkin görüşleri ortalaması ($\bar{x} = 68,41$) olmuştur. Aradaki sayısal farka göre öğrencilerin halk kültürü dersindeki uygulamalara ilişkin görüşleri oynadıkları oyun türüne göre değişiklik göstermemektedir.

Araştırmanın beşinci alt probleminin analizinde ilköğretim öğrencilerinin halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşlerinin aile büyükleri ile birlikte yaşama değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçları tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. İlköğretim Öğrencilerinin Halk Kültürü Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Aile Büyükleri İle Yaşama Değişkenine Göre Farklılığı İçin t-testi Sonuçları

Aile Büyükleri ile Yaşama	N	$\bar{X}$	S	t	p
Evet	76	67,28	9,37	-,379	,71
Hayır	524	67,71	9,28		

Tablo 6'daki t-testi sonuçlarına göre; ilköğretim öğrencilerinin seçmeli olarak okutulan halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri, aile büyükleri ile birlikte yaşam değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(598)} = -,379$; $p > ,05$]. Buna göre aile büyükleri (büyükanne ve büyükbaba) ile birlikte yaşayan öğrencilerin halk kültürü dersindeki uygulamalara ilişkin görüşleri ortalaması ($\bar{x} = 67,28$), aile

büyükleri ile yaşamayan öğrencilerin halk kültürü dersindeki uygulamalara ilişkin görüşleri ortalaması ($\bar{x}=67,71$) olmuştur. Aradaki sayısal fark, öğrencilerin aile büyükleriyle (büyükanne ve büyükbaba) yaşama durumları ile halk kültürü dersindeki uygulamalara ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Araştırmanın altıncı alt probleminin analizinde ilköğretim öğrencilerinin seçmeli olarak okutulan halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşlerinin tatil yeri değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçları tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. İlköğretim Öğrencilerinin Halk Kültürü Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Tatil Yeri Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Değişken		n	$\bar{X}$	S			
Tatil Yeri	(1)Deniz kıyısı	253	68,91	8,77			
	(2)Köy	110	66,54	10,67			
	(3)Kendi evim	126	66,86	9,01			
	(4)Diğer şehirler	111	66,79	9,01			
	Toplam	600	67,65	9,28			
	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark
	Gruplar Arası	696,689	3	232,230	2,718	,04	1-2
	Gruplar İçi	50921,204	596	85,438			1-3
	Toplam	51617,893	599				1-4

Tablo 7’deki varyans analizi sonuçlarına göre; öğrencilerin seçmeli olarak okutulan halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri tatil yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F_{(3-596)}= 2,718$; $p < ,05$]. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu görmek için LSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Bu sonuçlara göre; (1) deniz kıyısında tatil yapan öğrencilerin halk kültürü dersindeki uygulamalara ilişkin görüşleri ortalaması ($\bar{x}=68,91$) ile (2) köyde tatilini geçirenler ($\bar{x}=66,54$); (3) tatili evlerinde geçirenler ($\bar{x}=66,86$); (4) diğer şehirlerde tatil yapan öğrencilerin halk kültürü dersindeki uygulamalara ilişkin görüşleri ortalaması ($\bar{x}=66,79$) arasında deniz kıyısında tatil yapan öğrenciler lehine anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu bulguya göre, tatillerini deniz kıyısında geçirenlerin halk kültürü dersine yönelik daha fazla uyarıcıyla karşılaştıkları, daha fazla bilgi ve kaynağa ulaştıkları söylenebilir.

Araştırmanın yedinci alt probleminin analizinde ilköğretim öğrencilerinin halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin görüşlerinin Türkçe dersi akademik başarı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçları tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. İlköğretim Öğrencilerinin Halk Kültürü Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Türkçe Dersindeki Akademik Başarı Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Değişken						n	$\bar{X}$	S
Türkçe Dersi Başarısı	(1) 1-2-3 Puan					170	64,52	9,18
	(2) 4 Puan					214	68,49	8,88
	(3) 5 Puan					216	69,30	9,19
	Toplam					600	67,65	9,28
	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F		p	Fark
	Gruplar Arası	2402,951	2	1201,476	14,574		,00	1-2
	Gruplar İçi	49214,942	597	82,437				1-3
	Toplam	51617,893	599					

Tablo 8’deki varyans analizi sonuçlarına göre; öğrencilerin halk kültürü dersinin uygulamalarına ilişkin görüşleri Türkçe dersindeki başarı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F_{(2-597)} = 14,574$; $p < ,05$]. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu görmek için LSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Bu sonuçlara göre; (1) Türkçe dersindeki başarısı 3 ve altında olan öğrencilerin halk kültürü dersindeki uygulamalara ilişkin görüşleri ortalaması ($\bar{x} = 64,52$) ile (2) Türkçe dersindeki başarısı 4 olan öğrencilerin halk kültürü dersindeki uygulamalara ilişkin görüşleri ortalaması ($\bar{x} = 68,49$) arasında (2) Türkçe dersindeki başarısı 4 olanlar lehine; (1) Türkçe dersindeki başarısı 3 ve altında olan öğrencilerin halk kültürü dersindeki uygulamalara ilişkin görüşleri ortalaması ($\bar{x} = 64,52$) ile (3) Türkçe dersindeki başarısı 5 olan öğrencilerin halk kültürü dersindeki uygulamalara ilişkin görüşleri ortalaması ($\bar{x} = 69,30$) arasında (3) Türkçe dersindeki başarısı 5 olanlar lehine anlamlı ilişki bulunmuştur.

Buna göre, (3) Türkçe dersi notu 5 olan öğrencilerin halk kültürü dersindeki uygulamalara ilişkin görüşlerinin daha olumlu olduğu söylenebilir.

3. Sonuçlar

İlköğretim öğrencilerine seçmeli olarak okutulan halk kültürü dersi uygulamalarına ilişkin tutumları genel anlamda olumlu olmuştur. Fakat

“Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesinin yeri ve önemini açıklarım” ifadesi için öğrencilerin yarısından fazlası ‘Fikrim Yok’ seçeneğini işaretlemiştir. Bu durum halk kültürü dersinin temelini oluşturan bu kazanımın, öğrenciler tarafından yeterince kavranılmadığını göstermektedir.

Seçmeli olarak okutulan halk kültürü dersine ilişkin kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu bir tutuma sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin halk kültürü dersine ilişkin görüşlerinin öğrenim gördükleri okulun bağlı olduğu ilçe ve en fazla tercih ettikleri oyun türlerine göre değişmediği görülmüştür. Öğrencilerin halk kültürü dersine ilişkin görüşleri üzerinde büyükanne ve büyükbaba ile birlikte yaşamalarının da etkili olmadığı görülmüştür.

Öğrencilerin halk kültürü dersine ilişkin görüşleri tatillerini geçirdikleri yere göre farklılık göstermektedir. Tatillerini deniz kıyısında geçiren öğrencilerin halk kültürü dersine yönelik görüşlerinin tatillerini diğer yerlerde (köy, kendi evinde, diğer şehirlerde) geçirenlere göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Yine öğrencilerin halk kültürü dersine ilişkin görüşleri Türkçe dersi akademik başarısına göre farklılık göstermektedir. Türkçe dersi akademik başarıları 5 olan öğrencilerin halk kültürü dersine ilişkin görüşlerinin diğerlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

4. Öneriler

Halk kültürü yaklaşımının başlı başına bir ders olarak ilköğretim kademesinde yer alması ülkemiz açısından oldukça yeni bir uygulamadır. Her yeni uygulamada olduğu gibi bu konuda da birtakım sıkıntılar yaşanmakta, eksiklikler göze çarpmaktadır.

Bu doğrultuda dersin uygulamalarına yönelik yaşanan sıkıntıların başında da materyal ve kaynak eksikliği gelmektedir. Öğrencilerin dersi sevmesi, derse ilgi duyması ve dersi önemsemesi dersin başarısı açısından çok önemlidir. Araştırma esnasında öğrencilerin halk kültürü dersine karşı önyargılarının olduğu gözlemlenmiştir. Bunun başlıca nedenlerinden biri gerekli materyal ve kaynaklarla derslerin işlenememesi ile birçok konunun soyut kalmasıdır. Halk kültürü dersinin verimli bir şekilde uygulanabilmesi için ders araç-gereçleri, ders kitabı gibi materyaller okullara temin edilmelidir. Bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü’nün bünyesinde halk kültürü programlarına yönelik belge, araç-gereç, ders kitabı, yardımcı kaynak vb. gibi materyalleri halk bilimciler ile sosyal bilgiler öğretmenleri birlikte hazırlamalıdır.

Halk kültürü dersinin temelini oluşturan Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesi’nin tüm öğrenciler tarafından çok iyi bir şekilde özümsebilmesi için konu ile ilgili müzelerin ziyaret edilmesi ve bu konuda ders dışı etkinlik yapılması yerinde olacaktır.

KAYNAKLAR

- Akay A. S. (2006). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Tarih Araştırmalarında Kaynak Olma Özelliği. *Milli Folklor Dergisi*, 17 (70), 38-58.
- Artun, E. (2005). *Türk Halkbilimi*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Boratav, P. N. (1994). *100 Soruda Türk Folkloru (İnanışlar, Töre ve Törenler, Oyunlar)* (3. Baskı). İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Çobanoğlu, Ö. (2002). *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınevi.
- Deveci, H. (2009). Sosyal Bilgiler Dersinde Kültürden Yaralanma: Öğretmen Adaylarının Kültür Portfolyolarının İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (28), 1-19.
- Dundes, A. (2003). *Halk Biliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Ekici, M. (2000). Halk, Halkbilimi ve Halk Bilgisi Üzerine Bir Deneme. *Milli Folklor Dergisi*, 12 (45), 2-8.
- Ekici, M. (2004). Bir Sempozyumun Ardından: Somut Olmayan Kültürel Mirasın Müzelenmesi. *Milli Folklor Dergisi*, 16 (61), 5-12.
- Elçin, Ş. (1986). *Folklor ve Halk Edebiyatının Milli Birliğin Oluşumundaki Rolü*. Ankara: Türk Kültürü Araştırmaları Enstitüsü Yayınları.
- Günay, U. (1987). *Folklor Nedir?/What is Foklore?, Türk Folkloru Araştırmaları (Turkish Folklore Researchs)*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırmaları Dairesi Yayınları No:83.
- Gürgil, F. (2011). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında Halk Kültürünün Yeri: İlköğretim Öğrencilerinin Halk Kültürü Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kutlu, M ve Sümbül, M. (2007). İlköğretim Halk Kültürü Dersi ve Öğretim Programı Üzerine Bir İnceleme. III. *Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi, 18-20 Haziran 2007 Adana, Bildiri Kitabı*, s. 267-270.
- Kutlu, M. (2009). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasında Eğitime Yönelik İlk Adım: Halk Kültürü Dersi. *Milli Folklor Dergisi*, 21 (82), 13-18.
- MEB. (2007a). *İlköğretim Halk Kültürü (6. Sınıf) Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB. (2007b). *İlköğretim Halk Kültürü (7. Sınıf) Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB. (2007c). *İlköğretim Halk Kültürü (8. Sınıf) Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Oğuz, M. Ö. (2002). *Küreselleşme Ve Uygulamalı Halkbilimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Oğuz, M. Ö. (2003). Halkbilimi Çalışmalarının Yeni Dönemi: Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi. *Milli Folklor Dergisi*, 15 (60), 247-253.
- Oğuz, M. Ö. (2009). Somut Olmayan Kültürel Miras Ve Kültürel İfade Çeşitliliği. *Milli Folklor Dergisi*, 21 (82), 6-12.
- Örnek, S. (2000). *Türk Halkbilimi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- UNESCO. (2003). *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi*. 21.01.2006 tarih ve 26056 sayılı Resmi Gazete.

Turhan Çetin, Fitnat Gürgil
İlköğretim Öğrencilerinin Halk Kültürü Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri
The Opinions of Primary School Students About the Folklore Course Applications

- Ünal, F. (2012). İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Halk Kültürü Öğelerinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Kültür ve Toplum Konferansı, 28-30 Haziran 2012*, Ankara, s. 59.
- Yıldırım, D. (1981). Türkiye’de Folklor Hareketine Kısa Bir Bakış. *Milli Kültür Dergisi*, 3 (4), 45-46.